

ברית מילה

וְכֵן שְׁמֹנֶת יָמִים יְמוֹל לָכֶם כָּל זָכָר לְדֹתֵיכֶם (יז, יב)

צמח: כאשר אליהו הנביא מגיע לבריתות הוא מפסיד את מה שנילמד בפמליא של מעלה וזה עונש !!!

ה'בן איש חי בספרו "עוד יוסף חי" (פרשת פנחס) כתב, שאלהו הנביא צריך להיות בהרבה מאוד בריתות בבת אחת, וממילא הוא שולח ניצוץ מן הנשמה לכל מקום, וזה גורם צער.

שמעתי דבר נפלא מרבי צבי שלושץ, הרי כליל הסדר בכל בית יהודי מוזגים כוס מיוחדת לאלהו הנביא, ולכאורה מה שייך ליל הסדר לאלהו? לשם מה מטריחים אותו לבוא דוקא כלילה זה? אלא שעל קרבן פסח נאמר: "וְכָל עֶרְלָל לֹא יֵאָכֵל בוֹ" (שמות יב, מח) אם כן, יבוא אליהו הנביא ויראה את האוכלים מן הקרבן פסח שאינם ערלים, שעשו ברית מילה.

ומתוך האור "לך לך"

וְאֶבְרָהָם.... בְּהִמְלֹךְ בָּשָׂר עָרְלָתוֹ.... וְיִשְׁמַעְעָל בְּנוֹ
בֶּן.... בְּהִמְלֹךְ אֶת בָּשָׂר עָרְלָתוֹ (לך לך יז, כד-כה)

אם נדקדק בכתוב נראה כי אצל אברהם כתוב: "בְּהִמְלֹךְ בָּשָׂר עָרְלָתוֹ..." ואילו אצל ישמעאל כתוב: "בְּהִמְלֹךְ אֶת בָּשָׂר עָרְלָתוֹ", למה? אמר בעל ה"פלאה", אברהם אבינו לא היה זקוק למול את ערלת לבו אלא רק ערלת גופו, אבל ישמעאל צריך היה למול גם את ערלת לבו, לכן נאמר "אֶת בָּשָׂר", לרבות דם ערלת הלב. בכך גם יבואר הפסוק "וְיִשְׁמַעְעָל שָׁמוֹ אֶבְרָהָם, וּמִצָּאָתָּ אֶת לִבָּבוֹ נֶאֱמָן לְפָנָיו" (נחמיה ט, ז-ח): ידוע כי האות ה' שניתוספה לשמו של אברהם, היא כנגד ה' אברים: המילה, ב' עיניים וב' אזניים, על כן "וְיִשְׁמַעְעָל שָׁמוֹ אֶבְרָהָם". ומדוע לא נחשבת גם מילה ערלת הלב ובכך יהיה צורך להוסיף ו'? על כן ממשיך הפסוק ואומר: "וּמִצָּאָתָּ אֶת לִבָּבוֹ נֶאֱמָן לְפָנָיו"

רב רובין זצ"ל בספרו "שנים מקרא" לך לך

מילתו של אברהם אבינו ביום כיפור ע"י עקרב

בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה נִמּוֹל אֶבְרָהָם וְיִשְׁמַעְעָל בְּנוֹ (לך לך יז, כו)

החיד"א (ב"נחל קדמונים) כותב בשמו של מהר"א מגרמיזא ז"ל "בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה נִמּוֹל" בגימטריא יום הכיפורים. בכל שנה נראה דם מילתו לפני הקב"ה כדם קרבנות ומכפר על עונותיהם של ישראל של כל ימות השנה. לכן מן "וַיְהִי אֲבֹרָהֶם בֶּן תִּשְׁעִים וְתִשְׁעִים" (יז, א) עד סוף הפרק (יז, כז) שמדבר על פרשת מילה, יש שנייה תיבות כמנין כפוריים לרמוז שמכפר על כל ימות השנה. עוד כתב בשם ר' אברהם "בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה" ר"ת בעקיצת עקרב צדיקה מל. דאיתא במדרש תנחומא (אות יג) שעקרב עקץ את אברהם אבינו באותו מקום ונמצא

בברכת המזון בסעודת ברית מילה אומרים "הרחמן הוא יברך אבי הילד וגו'...מיום השמיני והלאה ירצה דמו". ויש לדקדק, לכאורה היו צריכים לומר זה המשפט "ומיום השמיני ירצה את דמו" אצל "הרחמן הוא יברך את רך הנימול" כי הלא "ירצה דמו" נסוב על הנימול. ויש לפרש כי הנה בזמן המילה לא ידוע עדיין אם הנימול מרוצה ושמח במצוה וביסורין, כי הרי אין לו כל אפשרות להתנגד, אבל אחרי שנתגדל ונולד לו גם כן בן, וכשבנו בן שמונת ימים מוסרו למול, אזי מתגלה הדבר למפרע שגם מילת עצמו היא ברצון. וזה שאומרים הרחמן הוא יברך את "אבי הילד וכו' מיום השמיני והלאה", היינו כשמוסר את בנו למול, אז "ירצה דמו" של האב, שכעת נתברר שאף מילתו היתה ברצון. ולכן שייך זה אצל הרחמן הוא יברך את "אבי הילד"

רב רובין זצ"ל בספר טללי אורות "לך לך"

טעם הַמִּצְוָה אֵלֵיהּ הַנְּבִיא בְּכָל הַבְּרִית

הַמּוֹל לָכֶם כָּל זָכָר (לך לך יז, יג)

ידוע ומפורסם, כי אליהו הנביא נמצא בכל ברית מילה, וזאת הואיל וקיסרג על עם ישראל ואמר: "כי עזבו ברייתך" (מלכים א יט, י). ויש להתבונן: מנין לנו שאכן זה עונש, אולי קיבל זאת אליהו בתורת שכר על אשר קינא את קינאת ה'? בזהוה הקדוש (לך, לך), מבואר כי זה עונש וז"ל: תא חזי בקדמיתא כתיב מה לך פה אליהו, וכתיב: "קנוא קנאתי לה'.... כי עזבו ברייתך בני ישראל, אמר לו: חייך, בכל אתר דהאי רשימא קדישא ירשמן ליה בני בבשרהון אנת תיזדמן תמן ופומא דאסהיד דישאל עזבו הוא יסהיד דישאל מקיימין האי קיימא והא תנינן על מה אתענש אליהו קמי קודשא בריך הוא? על דאמר דלטורא על בנוי. הרי מפורש בזהוה לשון עונש בענין.

והנה הפרישה (י"ד סי' רסה) כתב בשם ה'פרקי דרבי אליעזר: נראה לי דשבח אמר לו הקב"ה, כיון דאתה מקנא לה' על מצות מילה, נתן לו השי"ת זה לזכרו, ויש דורשין לגנאי כאילו אמר לו השי"ת: אתה מוציא לעז על בני שאינם מקיימים הברית, בענין תראה שמקיימים אותו. אבל קשה לומר כן, שאלהו הוציא דיבה, וגם מי יכריח לאלהו שיבוא ויראה בקיומו, עכ"ל.

והקשה ה'לחם לפי הטף: וכי נעלמו ממנו דברי הזהוה? ועוד איזה מין עונש הוא זה להיות בכל ברית אדרבה...אלא, אומר ה'לחם לפי הטף בשם הרב יעקב

מהול. אמר הכתוב "ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים אתו" אמרו חז"ל אלו זכובים יתושים ופרעושים ומכאן למדנו שגם עקרבים באים לאדם העושה רצון בוראו ולא זו בלבד שלא מזיקים לו, אלא עוזרים ומסייעים לו לעשות רצון בוראו.

אוצרות התורה "לך לך"

וְאַבְרָהָם בֶּן תְּשָׁעִים וְחָשֶׁעַ שָׁנָה פָּהֵמְלוּ בָּשָׂר עֶרְלָתוֹ (יז, כד)

על שום מה המתין אברהם עד לכשיצטווה מפורש מפי עליון על המילה, והרי אברהם קיים כל התורה כולה ואפילו עירובי תבשילין כדאמרין ביומא (כח:) ואע"ג שלא נצטווה במפורש, ולמה גבי מילה דוקא לא מל עצמו עד לציווי הקב"ה. ברם כבר הקשה החתם סופר (שו"ע יו"ד רמה) איך מחויבין למול והרי מייעוט מתים מחמת המילה וגבי נפשות חיישינן שפיר למיעוט ואין הולכין בפיקוח נפש אחר הרוב! ותירץ דהמצוה מגנא ומצלא וכהאי גוונא דיש זכות מצוה שפיר גם בפיקוח נפש אזלינן בתר הרוב. מעתה כל זמן שלא נצטווה אברהם ולא היה לו מצוה במילתו, א"כ הרי אסור היה למול מחמת ספק פיקוח נפש וחיישינן למיעוט מתים מחמת מילה, ורק לאחר שנצטווה וזכות המצוה תגן עליו שפיר הותר לו לילך אחר הרוב ולמול עצמו

המאור שבתורה לך לך בשם "פרדס יוסף"

הלכה: מעלת וחשיבות הסנדק

כתב הרמ"א (שו"ע יו"ד סי' רסה, סי"א) ונוהגין להדר אחר מצוה זו להיות סנדק לתפוס התינוק למוהלו. ובספר פסקים ותשובות (אות כה) כתב. ומצות סנדקאות היא מצוה גדולה במאוד, ולכן מתאווים להיות סנדק, על פי המדרש (ילקוט שמעוני סי' תשכ"ג) על הפסוק "כל עצמותי תאמרנה", אמר דוד להקב"ה, אני משבחך בכל עצמותי וכו', ברכי אני עושה בהן סנדקאות לילדים בשעת המילה. והסנדק המחזיק הילד על ברכיו נחשב כאילו בנה מזבח והעלה עליו קטורת, כלומר שמכניסו לפניו להעלות לו ריח טוב על ידי המילה, ככהן המכניס הקטורת לפניו ומעלה שם ריחו. לכן מעלת הסנדק גדולה ממעלת המוהל, והוא ראשון במעלה. וכמה השפעת טובות נשפעות מהסנדקאות, וכמו שכתבו הראשונים שהיא מעשרת. ועל ידה זוכה הסנדק לכפרת עוונות, והיא תיקון בפרט לחטא הברית.

ספר "פסקים ותשובות"

סעודת הברית, חשיבותה

כתב השו"ע (יו"ד סי' רס"ה סי' יב) נוהגים לעשות סעודה ביום המילה. ובספר פסקים ותשובות (אות לה) כתב: ומלשון השו"ע שכתב שנוהגים משמע שאין זה חיוב אלא מנהג, אבל דעת כמה אחרונים שחיוב גמור הוא מן

התורה, או מדברי קבלה או מדרכנן. ויש לסעודה זאת מקור וסמך בגמרא ובמדרשות, וכבר אמרו (שבת קל). תניא רשב"ג אומר כל מצוה שקיבלו עליהם בשמחה כגון מילה, דכתיב "שש אנכי על אמתך כמוצא שלל רב" עדיין עושין אותה בשמחה, והכוונה שעושים סעודה ומשתה לכבוד המצוה. יש לעשות את הסעודה בבשר ויין, דיש אומרים שאין יוצאים סעודת ברית מילה אלא בבשר. ויש מהדרין יותר שיהיה דוקא בשר בהמה, והוא סגולה לבן תלמיד חכם. והפוסקים מיחו באותם העושים סעודה עם מאכלי חלב, וביותר לאלו שאין עושים כלל סעודה, אלא רק במיני מזונות ומגדים, ואלו העושים כן לכל הפחות יקפידו לשתות יין בסעודה.

ספר "פסקים ותשובות"

פתגם: אדם דומה לכינור: אם הוא שלם ללא פגם הריהו מנגן

ספר "שמחלה"

חקירה: מילה

שלשה צדדים: מצווה למול, או מצווה שיהיה מהול, או אסור שיהיה ערל. [מפענח צפונות ו-כד ומנחת אשר בראשית יג-א: חוקרים בין שלושת הצדדים. המידות לחקר ההלכה טו- סט: שיהיה מהול או שלא יהיה ערל. אור זרוע יא.]

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: רמז לפדיון הבן

שאלו להגאון מוילנא: הלא קבלה היא בידנו, שכל המצוות שבתורה מרומזות בספר בראשית. היכן מרומזת מצות פדיון הבן? השיב הגאון מניה וביה: מצווה זו מרומזת כבר בתיבה של בראשית: בן ראשון אחר שלוש יום תפדה.

ספר "חד וחלק" חלק ב'

"מזל טוב לאבי ואמו של רך הנוולד, ניסים שמעון ותהילה שיזכו לגדלו לתורה לחופה ולמעשים טובים"

יוצא לאור לרפואה שלימה של ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, דינה בת מרים, דניאל בן רחל, רפאל יהודה בן מלכה, בנימין יעקב בן זוהרית רות, שלמה בן מרים, אליהו בן מרים.

יוסף ג'רמון כולל עקס לע בען

לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr

ניתן למצוא את העלון באתר www.kollel-aixlesbains.fr